

Tárgyszerű vita a publicisztika hangvételéről

A Magyar Nemzet hasábjain folytatott, a politikai publicisztika hangnemével kapcsolatos Lovas István–Solymosi Frigyes eszmecsere valóban fontos elvi és gyakorlati kérdésnek tűnik. Nem férhet kétség ahhoz, hogy a társadalmi életben, az intézmények közti kapcsolatban és a hivatalok munkájában, sőt az újságírásban is az udvarias, visszafogott, tárgyszerű, békés hang sokkal elegánsabb, sőt hosszú távon talán eredményesebb is a konfrontációt képviselő, sarkos fogalmazású, ellentéteket szító párbeszédnél. A sportnál egyenesen követelmény az ellenfél megbecsülése, a vele való korrekt bánásmód, a vereség elismerése. Magam is vallom, hogy a korrekt, úri (gentleman) magatartás hosszú távon mindig kamatozik.

Ám a politika sok tekintetben különös helyet foglal el. Attól tartok, hogy mi még nem érkeztünk meg a fejlődés (a történelmi megnyugvás és társadalmi konszenzus) azon fokára, ahol ezt a kétségtelenül helyes, tárgyszerű (csaknem érzelemmentes) kommunikációt bárkin is számon lehetne kérni. Mert mit is tett a Fidesz-kormányzat a választások előtt? Mindenekelőtt igyekezett megőrizni nyugalmát, az őt ért vádakat nagyrészt elengedte a füle mellett, vagy azokat pusztán megcáfolta, de nem vette át az ellenfél stílusát abban a reményben, hogy a választók úgyis ismerik a kormány eredményeit, s az igazság oldalán állnak. Ezzel szemben az akkori ellenzék nem válogatott az eszközökben. Frontális támadásban a polgári koalíció valamennyi eredményét sikertelenségnek tüntette fel, vádaskodott, gyanúsított, rágalmazott, riogatott. Ezt támogatta részben a tömegkommunikáció is. (Emlékszem az egyik kereskedelmi tévéállomás vitaóráira, amelyben hat-nyolc párt képviselője látszólag azonos eséllyel mondhatta el véleményét, de ehelyett szinte valamennyien a Fidesz képviselőjét támadták.) A választókra az ígéretek mellett sajnos igenis hatott a negatív, fekete kampány, hiszen a választás értelmi és érzelmi (bizalmi) döntés következménye.

És mire ment a Fidesz? Elvesztette a választásokat. Ezek után sajnos nem vagyok abban biztos, hogy a visszafogott, udvarias hangnem – főleg, ha azt csak az egyik fél (a gyengébb!) gyakorolja – valóban eredményre vezet. Napjainkban szinte minden tévécsatorna és a sajtótermékek zöme kormánypárti, ami az ellenzék hangját elfojtja és túlharsogja. Ebben az egyenlőtlen küzdelemben nagyon fontos, hogy az ellenzék határozottan és sarkosan fogalmazzon, kérlelhetetlenül csapjon le minden visszásságra, csúsztatásra, torzításra, a hazugsággal szemben pedig konzekvensen képviselje az igazságot. Természetesen nem kell agresszívnek lenni, gyűlöletet kelteni, de határozottan, fehéren-feketén ki kell nyilvánítani az álláspontját, a hazugságot pedig le kell lepleznie, miközben ő maga konzekvensen az igazat írja. (Ne tegye ki magát a kényszerű helyreigazításoknak.) Ezen belül mindenki a maga stílusát képviselheti. A Professzorok Batthyány Köre tagjai vagy a Nemzeti Kör prominens akademikusai nyilván az intellektuális elit méltóságával nyilvánulhatnak meg, míg az egyes újságírók vérmérsékletük szerint. Lovas István népszerűségét szaktudásán kívül éppen stílusának köszönheti. Nem véletlen a baloldali újságírók személye elleni megsemmisítő kritikája, nemritkán gyűlölete, amely éppen arra utal, hogy benne komoly, sikeres, veszélyes ellenfelet látnak, akivel szemben – tisztelet a kivételnek – nem éppen sportszerű küzdelmet folytatnak. Nem kellene egyes politikai újságíróknak fejüket vidéki hankniszereplésre adni, ha a hivatalos kommunikáció szereplési lehetőségeit élveznék. *Friderikusz* szólásszabadságának például nyilvánvalóan nincs erre szüksége, aki nek fél órán belül gyakran kétszer is hírt ver a közszolgálati tévé. Ne feledjük azt sem, hogy a konzervatív Lovassal szemben „odaát” még több elszánt, elkötelezett újságíró, tévériporter található. Külön elemzés igényelne, hogy mondjuk *Kende Péter*, *Eörsi István*, *Tamás Gáspár Miklós* baloldali radikalizmusára a kormányoldal szavazóbázisa és értelmisége hogyan lehetne vevő, s miként lehet az, hogy ami egyeseknél megbocsáthatatlan eretnokség, a másik oldalon a mértékadó közírás mércéje.

Csak remélni tudom, hogy megérjük azt az időt amikor nem lesz szükség a felfokozott szenvedélyes ségre, a tárgyilagos vitákban tisztulnak a nézetek és mélyülnek a barátságok. Amikor valóban be leszneltemetve az árkok. De ezt az erősebbnek, a túlerőben lévőnek illik kezdeményezni. Addig azonban engedjük hogy a politikai aréna és publicisztika minden résztvevője saját magát adja és minősítse. Ennek kapcsán csak arra kell vigyázni, hogy mi ne hazudjunk, ne rágalmazunk, ne gyűlölködjünk, de határozottan, szenvedélyesen és következetesen képviseljük az általunk vallott igazságot. Nem minősítsünk, hanem érveljünk. Kérlelhetetlenül leplezzük le a hazugságot, törvényteleniséget, elhallgatást és a korrupciót. Mert az igazság szempontjából a tények fontosabbak, mint az azoka ismertető stílus, amit egyéniségének megfelelően mindenkinek magának kell megválasztania és vállalnia.

DR. SZÉLL KÁLMÁN

EMERITUS FŐISKOLAI TANÁR, SZOMBATHELY